

פרשת בחוקותי

לא יחליפנו ולא ימיר אותו טוב ברע או רע בטוב ואם המר ימיר בהמה בבהמה והיה הוא ותמורתו יהיה קודש (כז, י)

יש לחקור בגדר האיסור של תמורה האם האיסור הוא הנסיון להוריד את הקדושה מן הקרבן אף שבמציאות לא מהני, שהרי כתיב 'והיה הוא ותמורתו יהיה קודש'. או שמא האיסור הוא להחיל קדושת בהמת קודש על בהמת חולין.

ומצינו שכתב הרמב"ם (תמורה א, יד) אחד הממיר תמים בבעל מום או בעל מום בתמים או שהמיר בקר בצאן או צאן בבקר או כבשים בעזים או עזים בכבשים או נקבות בזכרים או זכרים בנקבות או שהמיר אחד במאה או מאה באחד בין בבת אחת בין בזו אחר זו הרי זו תמורה ולוקה כמנין הבהמות שהמיר. הנה משמע מלשון הרמב"ם שהממיר בבת אחת אחד במאה, דהיינו שאמר על בהמת הקדש שהוא ממירה במאה של חולין לוקה מאה. ומוכח מכאן דהאיסור הוא להחיל קדושה על בהמת חולין, דאם נאמר שהאיסור הוא הורדת קדושה א"כ מדוע הוא לוקה מאה, הרי ביקש להוריד קדושה רק מבהמה אחת ויחידה. [עיין בספר המפתח שם].

ברם, מאידך מצינו להרמב"ם שכה כתב (שם ה"א) מי שהמיר בקרבן מקרבנות הצבור הואיל ויש לו בהן שותפות הרי זה לוקה ואין התמורה קודש. הרי מוכח דהאיסור הוא הנסיון להורדת קדושה מקרבן, דאי נימא דהאיסור הוא התפסת קדושה על בהמת חולין למה הוא לוקה הרי לא חלה הקדושה, ועל כרחך צ"ל בדעת הרמב"ם, דאכן תרתי אית ביה והאיסור מיוסד משניהם גם יחד.

ומצינו להתוס' (תמורה ב, א ד"ה סופג) שכתבו בתי' ראשון שם, דהממיר לוקה שמונים משום דעבר על שני לאוין א) לא יחליפנו, ב) ולא ימיר אותו. וע"פ האמור י"ל דבזה גם תלויים ב' האיסורים שבתמורה, דאיסור התפסת הקדושה מבהמת קדשים על בהמת חולין נוכל ללמוד מולא יחליפנו, ואילו הנסיון להורדת הקדושה הוא בכלל לא ימיר.

מקור: באר מרים